

Állásfoglalás

a hagyományos és természetes építési termékekből és bontott építési termékekből, a 275/2013 korm. rendelet alapján felelős műszaki vezetői nyilatkozattal igazolt termékekből épülő épületelemekről

---

AZ „EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 305/2011/EU RENDELETE az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról

I. MELLÉKLET : AZ ÉPÍTMÉNYEKRE VONATKOZÓ ALAPVETŐ KÖVETELMÉNYEK

7.pont. A természeti erőforrások fenntartható használata"

kimondja:

„Az építményeket úgy kell megtervezni, kivitelezni és lebontani, hogy biztosított legyen a természeti erőforrások fenntartható használata, és biztosítva legyenek különösen a következők:

- a) az építmények, a felhasznált anyagok és részek bontás után újrafelhasználhatók vagy újrahasznosíthatók;
- b) az építmények tartósak;
- c) az építményekben környezetbarát nyersanyagokat és másodlagos nyersanyagokat használnak.”

A fenntarthatósági követelmények a felhasznált erőforrások közül tehát az építőanyagokra is érvényesek. Ez felértékeli a természetes anyagok használatát és az újrahasznosítást, a bontott építőanyagok alkalmazását. Mivel az ezen építési termékekre vonatkozó szabályozás sok félreértésre adott alkalmat az építhetőségek és a tervezők részéről, a MÉK Elnöksége szükségesnek látta egy kamarai szakmai állásfoglalás kiadását, amely egyértelművé teszi a szóban forgó építőanyagok használatának szabályait. (1996. évi LVIII. tv 18.§ (6))

I. A természetes anyagok épületbe tervezése

A hagyományos, természetes és bontott építési termékek az épületbe beépülve más termékekkel együttesen, a teljes épület részeként, egybeépítésük által teljesítik az építmények rendeltetés szerinti használatához támasztott összes követelményt (OTÉK 50. § (3)).

„(3) Az építménynek meg kell felelnie a rendeltetési célja szerint

- a) az állékonyság és a mechanikai szilárdság,
- b) a tűzbiztonság,
- c) a higiénia, az egészség- és a környezetvédelem,
- d) a biztonságos használat és akadálymentesség,
- e) a zaj és rezgés elleni védelem,

f) az energiatakarékosság és hővédelem,
g) az élet- és vagyonvédelem, valamint
h) a természeti erőforrások fenntartható használata
alapvető követelményeinek, és a tervezési programban részletezett elvárásoknak"

A **termékekből összeállított építményszerkezetek** képesek az alapvető követelmények teljesítésére. A 191/2009 Korm. rendelet 9§ (10) szerint a tervező kötelessége és felelőssége az **elvárt teljesítményadatú építési termékek kiválasztása**.

„(10) A tervező a kivitelezési tervek készítése során a tervezési programban vagy az építési engedélyezési építészet-műszaki dokumentációban meghatározott elvárt műszaki teljesítményeket - az építetű egyetértése mellett - legalább az elvárt teljesítményadatokkal rendelkező építési termékek kiválasztásával teljesíti.”

Ugyanezt az elvet fekteti le a 275/2013 Korm.rend. 3. § (1) és (4) bekezdése.

„3. § (1) Az építési termék akkor teljesíti az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 41. § (1) bekezdésében foglalt követelményeket, ha

a) a tervező az építészet-műszaki dokumentációban a 4. § (1) bekezdésében felsoroltak szerint állapítja meg a beépítendő építési termékek alapvető jellemzői tekintetében azok elvárt teljesítményét, és

b) a beépítés során a tervező előírásai mellett, figyelembe veszik az építési termék gyártójának a termék teljesítményére vonatkozó nyilatkozatát és a tárolására, szállítására, beépítésére vonatkozó előírásait is.”

(4) Ahol jogszabály olyan épületszerkezettel szemben állapít meg követelményt, amely önmagában nem egy építési termék vagy nem egy készlet elemeinek összeszerelésével jön létre, hanem több építési termékből, az építési helyszínen, az építési tevékenység során keletkezik, akkor **a követelmény teljesítését a tervező az építészet-műszaki dokumentációban az adott szakterület műszaki előírásai szerint igazolja.**

II. Az elvárt műszaki teljesítmény igazolásának módja

Az építési termékek kiválasztásakor a **termék elvárt műszaki teljesítményének igazolása** a 275/2013 Korm.rend. 3. §. (2) b) alapján a felelős műszaki vezető igazolásával is kiállítható.

„(2) Az építési termék elvárt műszaki teljesítménynek való megfelelését

a) általános esetben az építési termék gyártói teljesítménynyilatkozat,

b) egyedi, hagyományos, természetes, bontott vagy műemléki védelem alatt álló építménybe tervezett építési termék beépítése esetében a felelős műszaki vezető építési naplóban az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló kormányrendelet szerint tett nyilatkozattal igazolja.”

A **felelős műszaki vezető által történő teljesítmény-igazolás módját** részletesebben a 275/2013 Korm.rend. 7. § (1) és (2) bekezdése írja le.

„7. § (1) Ha az építési termék egyedi, az építkezés helyszínén gyártott, vagy műemléki védelem alatt álló építménybe beépített, illetve bontott, hagyományos vagy természetes építési termék és a gyártó által önkéntesen kiadott teljesítménynyilatkozat nem áll rendelkezésre, az építési termék akkor építhető be, ha a beépítéséért felelős műszaki vezető az építési naplóban tett nyilatkozatával igazolja, hogy az építési termék tervezett beépítése megfelel az Étv. 41. §-ában foglaltaknak. Az igazoláshoz a felelős műszaki vezető szakértő, szakértői intézmény vagy akkreditált vizsgálólaboratórium közreműködését is igénybe veheti.

(3) Ha az építési termékre nem vonatkozik harmonizált európai szabvány és nem adtak ki európai műszaki értékelést és olyan építési termékkörbe tartozik, amelyre a 305/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet V. melléklete szerinti 1+, 1 vagy 2+ rendszer alkalmazását írja elő az Európai Bizottság vonatkozó határozata, az (1) bekezdés szerinti mentesség akkor vehető igénybe, ha az igazoláshoz a felelős műszaki vezető szakértő, szakértői intézet vagy akkreditált vizsgáló laboratórium közreműködését dokumentáltan igénybe vette.”

Az akkreditált vizsgálólaboratórium közreműködése a hagyományos technológiától eltérés esetén indokolt, amikor kétségesse válik az alapvető követelményeknek való megfelelés. Ez esetben a tartószerkezeti állékonyságra, tűzvédelmi követelményeknek, az ivóvíz biztonsága érdekében, ezeknek való megfelelés tekintetében, kötelezővé válik a laboratóriumi vizsgálat igénybevétele. (1+, 1, 2-es rendszer).

A hagyományos természetes- és bontott építési termékekből sokféle minősített, minősíthető termékekből összeállítható építményszerkezet építhető. Elképzelhetők rendszerben, készletként készített típusok is, amelyekhez gyártói teljesítmény-nyilatkozat szükséges, valamint igazolt műszaki teljesítményű termékekből összeállított szerkezetek, amelyek megfelelőségét a tervező követelményei alapján a felelős műszaki vezető igazolhatja.

A tervező által meghatározott követelmények szerint épülő szerkezetek megvalósítása során javasolt eljárás:

- Tervező(k) definiálja(k) az építményszerkezetet és az alapvető követelményeket nevesíti (erről a tervdokumentációban rendelkezik, és adhat tervezői nyilatkozatot)
  - o tartószerkezeti terv: nyomószilárdság és egyéb lényeges követelmények
  - o tűzvédelmi leírás: az egyes építményszerkezetekre tűzvédelmi osztály- és tűzállósági határérték-követelmény
  - o alkalmazástechnikai útmutató
- a termékek megfelelőségét felelős műszaki vezető nyilatkozata, vagy teljesítménynyilatkozat igazolja.

A tűzvédelmi jellemzők igazolása az alábbiak szerint történhet:

- ha egy adott területen van szabvány vagy előszabvány és az tartalmaz bizonyos peremfeltételek mellett teljesülő teljesítmény-jellemzőket (pl. az MSZE 3576-1:2012 szerint vályog esetén az A1 tűzvédelmi osztály teljesül, ha az egyenletes eloszlású szervesanyag-tartalom 1,0 m %-nál vagy 1,0 V %-nál kisebb),

- műszaki irányelv segítségével (pl. meglévő vályogszerkezetek esetén az Építményszerkezetek tűzvédelmi jellemzői c. tűzvédelmi műszaki irányelv D2.4 pontja szerint meglévő, kétoldalt vakolt vályogtéglafalak és vert falak 3 m magasságig és 38 cm falvastagság fölött REI 30 tűzállósági határértékkel vehetők figyelembe)
- az 55/2013 (X. 2.) BM rendeletnek megfelelő tűzvédelmi szakértői vagy tűzvédelmi tervezői nyilatkozattal, amelyben a tűzvédelmi szakértő vagy a tűzvédelmi tervező a nyilatkozatot köteles az alábbi módszerek legalább egyikén alapuló részletes műszaki indokollással ellátni:
  - a) számítás,
  - b) laboratóriumi vizsgálat, kísérlet, szakintézeti állásfoglalás,
  - c) számítógépes szimuláció,
  - d) tudományos kutatás eredménye,
  - e) műszaki előírásban meghatározott tűzvédelmi jellemző felhasználása (megjegyzés: például a fentiek)
  - f) vagy az a)-e) pontokban foglaltak elemzése, értékelése.

A megfelelő módon dokumentált és a dokumentált eljárás szerint megépített, egyedi vagy rendelésre készített, **nem sorozatban gyártott**, meghatározott célra szánt építési terméket a termék biztonságos beépítéséért felelős gyártó egyetlen, **beazonosítható építménybe építi be**, összhangban az alkalmazandó nemzeti szabályokkal és a nemzeti előírások szerint kijelölt, a biztonságos **kivitelezésért felelős személyek felügyelete mellett, akkor az így megépülő lakóépületek, biztonságos használatra alkalmasak és kielégítik az alapvető követelményeket.**

Az épület egyedi beazonosíthatóságát és dokumentáltságát az épület tervdokumentációjának „e-napló”-ba való feltöltéssel biztosítjuk.

Elmondható, hogy az évszázados tapasztalatokra és hagyományokra épülő helyes építéstechnológia alkalmazását a tervező kell megtervezze, megnevezze, leírja, a felelős műszaki vezető kell felügyelje, és mindkettőjük nyilatkozata együtt szükséges a megfelelőség igazolásához.

A hagyományos építési technológiák tudását, tovább örökítését így tehetjük lehetővé, e tudás nélkül elveszíthetjük az építési innováció gyökerét.

III. A tárgyhoz tartozó alapvető fogalmak:

SZERELT ÉPÍTÉS

A szerelt építési mód alatt azokat a technológiákat értjük, melyek az építés közben sem a szerkezet létrehozásához, sem pedig a teherbíró kapcsolatok kialakításához nem igényelnek nedves technológiát. Főbb alkalmazási területei a beltéri szárazépítés, a csarnoképítés, függönyfalas rendszerek és vázkitöltések, valamint a falas rendszerű szerelt épületek.

Megjegyzés: a szerelt szerkezetekre mind a szakmán belül, mind laikusok között gyakori megnevezés a „könnyűszerkezet”. Ez a meghatározás a változó elvárások, és az ehhez igazodó anyagtulajdonságok és szerkezeti rétegrendek változása miatt

egyre kevésbé tekinthető pontosnak. A hagyományos szilikát építőanyagok gyártói a fejlesztéseiknél folyamatosan az egyre könnyebb építőelemek létrehozására törekednek, ezzel párhuzamosan a szerelt szerkezetek tömege (például nehezebb burkolóanyagok használata miatt) megközelítheti, akár meg is haladhatja a hagyományos technológiával készült építményszerkezetekét. Ezen okok miatt inkább az egzaktabb „szerelt szerkezet” megnevezést alkalmazzuk.

EGYEDI TERMÉK

nem sorozatban gyártott, meghatározott célra szánt, egyedileg tervezett és legyártott építési termék, amely egyetlen, beazonosítható építménybe kerül beépítésre (275/2013 Korm. rendelet 2§. 4.)

KÉSZLET

egyetlen gyártó által, legalább két külön elemből álló együttesként forgalomba hozott építési termék, amelyet össze kell szerelni ahhoz, hogy az építménybe be lehessen építeni; (305/2011 EU. rendelet 2 cikk.2.)

BONTOTT ÉPÍTÉSI TERMÉK, BONTOTT ÉPÍTŐANYAG

építmény bontása során keletkezett, újbóli felhasználásra szánt, újrafeldolgozás nélkül beépítésre szánt anyag, szerkezet, (275/2013 Korm. rendelet 2§. 2.)

HAGYOMÁNYOS ÉS TERMÉSZETES ÉPÍTÉSI TERMÉK (FMV igazolás)

ismert és gyakorolt hagyományos eljárással előállított, az előállítás körzetében helyi felhasználásra szánt, fa, kő, föld, agyag, vályog, nád, szalma és más természetes vagy növényi anyagok és az ezekből jellemzően nem sorozatban gyártott építési termékek, (275/2013 Korm. rendelet 2§. 11.)

2017. október 4.

Összeállították:

Takács Lajos Gábor PhD, Medgyasszay Péter PhD , Ertsey Attila DLA, Dulácska Zsolt, Pataky Rita, Fáy Piros

lektorálta: Novák Ágnes PhD

*** **

Hivatkozott jogszabályok:

AZ „EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 305/2011/EU RENDELETE az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról és a 89/106/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R0305&from=HU>

OTÉK: 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=31189.339930

1996. évi LVIII. Törvény a tervező- és szakértő mérnökök, valamint építészek szakmai kamaráiról

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=26913.329409

275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet az építési termék építménybe történő betervezésének és beépítésének, ennek során a teljesítmény igazolásának részletes szabályairól

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=161971.343727